

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 11 maart 2024

Datum GS-besluit : 2 april 2024

Vragen nr. 27

Vragen van **de heer dr. M.C.A. Klein** (ChristenUnie) over de participatie van inwoners in het OER (Opwekprogramma Energie Rijksvastgoed).

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 11 maart 2024 door het lid van Provinciale Staten, **de heer dr. M.C.A. Klein** (ChristenUnie), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Rijkswaterstaat (RWS) is door middel van het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) een verkenning gestart om te bepalen waar en hoe het met steun van de omgeving grootschalig energie kan opwekken op Rijksgronden. Het programma treft de voorbereidingen voor daadwerkelijke realisatie van energieprojecten door ontwikkelaars. Doel van programma OER is om de uitvoering van de Regionale Energie Strategieën (RES) te ondersteunen en meters te maken om de klimaatdoelen te halen.¹

In het klimaatakkoord is het belang van maatschappelijk draagvlak voor hernieuwbare energieprojecten onderstreept. Als initiatiefnemer voelt RWS de verantwoordelijkheid om samen met de betrokken gemeenten de omgeving te betrekken. Daarmee beginnen ze al in de verkenningsfase. Ook Provincie Noord Holland onderstreept dit belang, zie bijvoorbeeld de Leidraad Financiële Participatie.² Uiteindelijk bestaan de belanghebbenden uit zowel het Rijk (RWS), de provincie, als de betrokken gemeenten en de omgeving, vaak georganiseerd in een burgercollectief en/of energiecoöperatie.

Volgens de definities van zowel RWS als de provincie kan participatie bestaan uit procesparticipatie en financiële participatie. Bij financiële participatie wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom.

De ChristenUnie heeft van diverse bewoners collectieven, zoals bijvoorbeeld van vereniging Heiloo Energie uit Heiloo, maar ook breder uit de provincie geluiden ontvangen waaruit naar voren komt dat deze participatie in de praktijk moeizaam verloopt.

¹ <https://www.energieoprijksgrond.nl/kennis+en+lessen/participatie/default.aspx#procesparticipatie>

² <https://www.noord-holland.nl/dsresource?objectid=8ffc90f4-0713-4e88-9ee5-8fcff6139852>

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Kan GS aangeven in hoeverre de diverse initiatieven van het OER-programma op koers liggen met betrekking tot de doelstelling van 50% lokaal eigendom?

Antwoord 1:

Op dit moment is het nog te vroeg om hier concrete uitspraken over te doen, omdat de OER-projecten binnen de provincie Noord-Holland nog niet voldoende gevorderd zijn. Het OER-project in de provincie Noord-Holland dat op dit moment het meest vergevorderd is, is de Energieroute Noord-Holland. In het kader van dit project heeft GS recent samen met de projectpartners de ambitie om te komen tot minimaal 50% lokaal eigendom nogmaals onderstreept en afspraken vastgelegd met een samenwerkingsovereenkomst [\[link\]](#). Hoe de financiële participatie vorm krijgt binnen dit project, is onderdeel van de uitwerking in de planfase.

Vraag 2:

Kan GS een overzicht verstrekken waarin voorbeelden worden benoemd waarin procesparticipatie door omwonenden heeft geleid tot concrete aanpassingen van het programma OER? (Bij voorkeur al in de verkenningsfase)

Antwoord 2:

Het enige OER-traject binnen de provincie waar al een (proces)participatie traject voor is doorlopen, is de Energieroute NH.

De procesparticipatie tijdens de verkenningsfase van dit project bestond uit bijeenkomsten met inhoudelijk experts, met omwonenden en geïnteresseerden. De procesparticipatie richtte zich op de zogenaamde voorkeursvariant. De participatie met de experts (van stakeholders en belangenorganisaties op gebied van natuur en landschap) begon al voordat het ontwerp bureau aan varianten begon te werken. Hierbij is gesproken over de kernkwaliteiten van het gebied en een visie op het toevoegen van zonnepanelen aan het bestaande landschap. De participatie met de omwonenden heeft hierna plaatsgevonden. Het ontwerp bureau heeft op basis van de kernkwaliteiten en de visie drie varianten per deelgebied opgesteld voor zonnepanelen langs de snelweg. Deze zijn met omwonenden gedeeld op inloopavonden, enquêtes en/of digitale bijeenkomsten. Mede op basis van de reacties van aanwezigen is de voorkeursvariant opgesteld.

Concrete voorbeelden hiervan zijn:

- Opstellingen van zonnepanelen die haaks op de weg staan in plaats van het volgen van de oriëntatie van de weg.
- Wens om zonnepanelen toe te voegen aan de geluidsschermen van de A9 en A1 bij Ouderkerk en Diemen.
- Benutten van de wateroppervlaktes binnen knooppunten voor zonnepanelen in plaats van de bermtaluds in de waterrijke knooppunten.
- Nader onderzoek naar de impact een te verlengen zonnewal binnen Bijzonder Provinciaal Landschap bij Heiloo

Voor een overzicht van de resultaten van de participatie kunt u de reactienota's op de participatie van de betreffende gemeente raadplegen, zie hieronder de reeds gepubliceerde reactienota's:

- [Gemeente Diemen](#)
- [Gemeente Uitgeest](#)
- [Gemeente Castricum](#)
- [Gemeente Heiloo](#)
- [Gemeente Velsen](#)

Nog niet alle gemeenten hebben de reactienota op dit moment gepubliceerd op hun website.

Vraag 3:

Bereiken GS ook signalen dat de participatie rondom de OER projecten in de praktijk moeizaam verloopt?

Antwoord 3:

De invulling van de participatie vanuit OER projecten Energieroute NH wordt bepaald door de voorkeuren van de deelnemende gemeenten. Bij de voorbereiding en tijdens de uitvoering hiervan zijn bij GS geen signalen gekomen over het moeizaam verlopen van participatie. Bij de participatie ingebrachte wensen kunnen echter niet altijd gehonoreerd worden. Uiteindelijk wordt altijd vanuit een breder perspectief de afweging gemaakt, zo worden belangen als Natuur, Landschap en erfgoed betrokken. Wat kan leiden tot teleurstelling bij betrokken partijen. Bij de OER-trajecten dragen de gemeenten zorg voor het zorgvuldig documenteren van wat er tijdens de participatie wordt ingebracht en het communiceren over wat er met deze inbreng wordt gedaan. Hier hebben de gemeenten betrokken bij de Energieroute NH een reactienota voor opgesteld. Deze zijn bij vraag 2 terug te vinden.

Vraag 4:

Wat is het oordeel van GS over de manier waarop procesparticipatie vorm krijgt in het OER-programma?

Antwoord 4:

De procesparticipatie wordt per OER-project vormgegeven en samen met de betreffende projectpartners vastgesteld. De doorlopen proces participatie voor de Energieroute NH is in lijn met het vastgestelde participatieplan, de resultaten van de participatie zijn daarbij door de gemeenten nauwkeurig gedocumenteerd en vastgelegd in reactienota's. Als er een projectbesluitprocedure wordt gevolgd, zal bovendien opnieuw een wettelijk verplicht participatietraject worden doorlopen.

De ervaringen van GS met de procesparticipatie omtrent de Energieroute NH is daarmee overwegend positief. En is wat betreft GS een mooi voorbeeld van hoe de procesparticipatie voor hierop volgende OER-projecten zou moeten worden vormgegeven.

Vraag 5:

Ziet GS aanleiding om de wijze waarop de borging van participatie, zowel financiële participatie als procesparticipatie, in de praktijk te verbeteren?

Antwoord 5:

Voor de procesparticipatie voor OER-trajecten wordt door de betreffende gemeenten een eigen participatieplan opgesteld. Rijkswaterstaat en Provincie Noord-Holland spelen hierin een faciliterende rol. GS zien geen aanleiding om vanuit de provinciale rol de borging van de procesparticipatie te verbeteren.

Met betrekking tot financiële participatie acht GS het nog te vroeg om daar conclusies aan te verbinden.